

29. 7. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zrušení možnosti založení ručení statutárního orgánu soudem dle § 68 ZOK

S účinností od 1.1.2021 začne efektivně platit novela zákona o obchodních korporacích (ZOK), a to zákon č. [33/2020](#) Sb. ze dne 13.2.2020. Tato novela přináší celou řadu změn. Pro tento článek vybíráme jako podstatné zrušení § 68 ZOK, dle něž se lze domáhat u soudu vydání rozhodnutí o ručení člena statutárního orgánu (i bývalého) za dluhy upadnuvší společnosti, pokud ze strany takového člena došlo k porušení povinností jednat při výkonu funkce s péčí řádného hospodáře.

Dle uvedeného § 68 tedy ručení statutárního orgánu za závazky obchodní korporace nevzniká přímo ex lege, ale zakládá se až konstitutivním rozhodnutím soudu (k návrhu věřitele nebo insolvenčního správce). Pro rozhodnutí soudu o ručení statutárního orgánu musí být kumulativně splněny dvě zákonné podmínky:

- musí být rozhodnuto, že obchodní korporace je v úpadku a současně
- člen nebo bývalý člen statutárního orgánu obchodní korporace věděl či vzhledem ke svému postavení mohl a měl vědět o hrozícím úpadku společnosti, nicméně v rozporu s péčí řádného hospodáře neučinil pro jeho odvrácení vše potřebné a rozumně předpokladatelné.

Uvedená možnost domáhat se u soudu rozhodnutí o ručení takového člena statutárního orgánu byla novinkou zavedenou do českého právního řádu zákonem o obchodních korporacích, která prozatím nebyla rozsáhleji využita. Důvodem může být, kromě jiného, i celkově poměrně komplikovaný proces, který vyžaduje také dosažení rozhodnutí o úpadku společnosti v insolvenčním řízení, a dále určitá nejistota, jak budou relevantní právní úpravu jednotlivé soudy nakonec vykládat a aplikovat.

V soudních řízeních, které v době do účinnosti zákona č. [296/2017](#) Sb. ze dne 16.8.2017 (účinnost od 1.11.2019) - kterým byl novelizován OSŘ, probíhaly v prvním stupni u okresních soudů, skutečně docházelo a popř. i nadále může docházet k poměrně neuvěřitelným procesním i meritorním „právním přešlapům“ při rozhodování soudů prvního i druhého stupně - viz. např. řízení vedené u Obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp.zn. 26 C 56/2016 a pod sp.zn. 21 C 37/2016. Nicméně přes poměrně krátkou dobu trvání se i tak již začala vytvářet zajímavá judikatura ve vztahu k některým právním problémům předpokládaným už v dřívějších článcích[\[1\]](#).

Aktuálně se jedná především o rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. 2. 2020, sp. zn. 27 Cdo 1319/2018 („**Rozhodnutí NS**“), které bylo vydáno v návaznosti na rozhodnutí soudů obou stupňů v již citovaném řízení sp.zn. 21 C 37/2016. Kromě toho, že soudy v uvedených řízeních nesprávně rozlišovaly a hodnotily postavení a následnou odpovědnost statutárního orgánu a likvidátora společnosti, stejně jako okamžik zániku společnosti, **byl oběma stupni nakonec jako rozhodný shledán závěr o tom, že zánikem společnosti (z důvodu zrušení konkurzu pro nemajetnost dlužníka/společnosti[\[2\]](#)) zanikají i její dluhy a není tak možné rozhodnout o ručení člena statutárního orgánu dle § 68**, tedy že je nutné žalobu na ručení zamítnout. Soudy v daném případě odmítly zohlednit speciální ustanovení insolvenčního zákona vycházející z možnosti uspokojení dluhu ze zajištění, v důsledku čehož pak takové dluhy nezanikají[\[3\]](#). Resp. soudy odmítly jeho logický širší výklad, který by v takovém případě fakticky svědčil ve prospěch věřitelů. Lze jen ryze spekulativně uvažovat, co mohlo motivovat soudy k upřednostnění ochrany statutárního orgánu,

který cíleně předlužil společnost, před ochranou a zájmem věřitelů na úhradě jejich pohledávek, kterým svědčí pohledávka za upadnuvší společností.

V dané věci nicméně Nejvyšší soud v Rozhodnutí NS judikoval následující závěry (zvýraznění částí citovaných textů není původní, je dílem autora článku):

*„Jakkoli neuspokojené pohledávky či části pohledávek dlužníka, který je právnickou osobou, zanikají zánikem právnické osoby, k němuž došlo v důsledku zrušení konkursu podle § 308 odst. 1 písm. d) insolvenčního zákona (§ 173 odst. 2 o. z.), **nelze přijmout závěr, který by neumožňoval založit ručení člena (nebo bývalého člena) statutárního orgánu obchodní korporace za takto zaniklé neuspokojené pohledávky či jejich části, a to přestože jde o závěr zastávaný částí odborné literatury.***[\[4\]](#)

*Pokud by totiž mělo platit, že po zániku neuspokojených pohledávek obchodní korporace nebo jejich částí [k němuž došlo v důsledku zániku korporace proto, že byl konkurs na majetek korporace zrušen podle § 308 odst. 1 písm. d) insolvenčního zákona] nelze založit „sankční“ ručení (bývalých) členů statutárního orgánu, **zůstal by smysl § 68 odst. 1 z. o. k. nenaplněn. Tento výklad by mimo jiné (v případě konkurence řízení dle § 68 odst. 1 z. o. k. a insolvenčního řízení) připouštěl „závod s časem“, přičemž by značně zvýhodňoval potenciálně nejzávažnější případy porušení péče řádného hospodáře,** které vedou k tomu, že je konkurs na majetek korporace – relativně rychle – zrušen, protože insolvenční soud zjistí, že majetek korporace je pro uspokojení věřitelů zcela nepostačující.*[\[5\]](#)

Z teleologického hlediska přitom není důvod rozlišovat mezi situacemi, kdy je ručení založeno před zánikem ručením zajišťovaných (neuspokojených) pohledávek nebo jejich neuspokojených částí podle § 311 insolvenčního zákona (kdy se podle výslovného znění § 2026 odst. 2 o. z. prosadí účinky tohoto ustanovení), a situací, kdy je ručení založeno po zániku těchto pohledávek (na což již § 2026 odst. 2 o. z. – podle svého doslovné znění – nedopadá).[\[6\]](#)

*Ve vztahu k „sankčnímu“ ručení podle § 68 z. o. k., které má soud založit svým rozhodnutím poté, kdy (ručením zajišťované) neuspokojené pohledávky nebo jejich neuspokojené části zanikly podle § 311 insolvenčního zákona, **jde o tzv. otevřenou nepravou (teleologickou) mezeru.***[\[7\]](#)

Tuto mezeru je (ve smyslu § 10 odst. 1 o. z.) nezbytné vyplnit analogickou aplikací pravidla obsaženého v § 2026 odst. 2 o. z.; tedy dovodit, že soud může podle § 68 odst. 1 z. o. k. – s odkazem na § 2026 odst. 2 o. z. per analogiam – založit ručení člena (nebo bývalého člena) statutárního orgánu obchodní korporace za splnění povinností obchodní korporace také tehdy, zanikla-li obchodní korporace (a spolu s ní i zajišťované pohledávky či jejich části) v důsledku zrušení konkursu na majetek korporace podle § 308 odst. 1 písm. d) insolvenčního zákona.[\[8\]](#)

Promítnuto do poměrů pojednávané věci to znamená, že dospěl-li odvolací soud k závěru, podle něhož

nelze založit ručení žalovaného za povinnost dlužnice zaplatit věřiteli 121.629 Kč, neboť byl konkurs na majetek dlužnice zrušen podle § 308 odst. 1 písm. d) insolvenčního zákona, není jeho právní posouzení věci správné.[\[9\]](#)

S uvedenými závěry Rozhodnutí NS nelze než souhlasit. V tomto případě je na místě ocenit ryze věcný přístup a správné logické závěry Nejvyššího soudu. Uvedené Rozhodnutí NS tak efektivně eliminuje absenci výslovné úpravy vzájemného vztahu řízení dle § 68 ZOK a výmazu společnosti (dlužníka) dle § 312 odst. 3 InsZ ve spojení s § 308 odst. 1 písm. d) InsZ. Přestože je zde v případě

výmazu společnosti (dlužníka) a zániku pohledávek možné využít i postupu k obnově zápisu společnosti dle § 209 odst. 1 občanského zákoníku (na základě návrhu na zrušení zápisu výmazu právnické osoby z veřejného rejstříku), je každé další řízení jen další komplikací a současně i rizikem, zda soudy takovému návrhu vyhoví.

Závěry Rozhodnutí NS tak lze jen uvítat a je škoda, že novela ZOK ruší institut ručení dle § 68 ještě před tím, než se mohl zabydlet v našem právním řádu.

Teprve ale uvidíme, zda nová právní úprava uvedená v novelizovaném § 66, která nahrazuje původní úpravu obsaženou ve stávajícím znění § 62 a § 68 ZOK, přinese skutečně pozitivní změnu a efektivní ochranu dotčených věřitelů díky sjednocení hmotněprávních předpokladů i procesních režimů stanovením povinnosti členů statutárních orgánů obchodní korporace vydat plnění ze smlouvy o výkonu funkce a možností založit jejich povinnost vydat do majetkové podstaty upadnuvší společnosti plnění až do výše rozdílu mezi jejím majetkem a souhrnem jejích dluhů.

Mgr. Jan Szwarc
Advokát

Zlatnická 1124/7
110 00 Praha 1-Nové Město

Tel. +420 603 288 571
e-mail: jan@js-advokat.cz

[1] Mgr. Vojtěch Blažek, článek „Ke vzniku ručení člena statutárního orgánu obchodní korporace dle § 68

ZOK“ ze dne 25.9.2015 k dispozici >>> [zde](#).

[2] § 308 odst. 1 písm. d) InsZ

[3] § 311 InsZ

[4] Viz. odst. 29 Rozhodnutí NZ

[5] Viz. odst. 30 Rozhodnutí NZ

[6] Viz. odst. 31 Rozhodnutí NZ

[7] Viz. odst. 32 Rozhodnutí NZ

[8] Viz. odst. 33 Rozhodnutí NZ

[9] Viz. odst. 34 Rozhodnutí NZ

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [AML a diskriminace v realitní praxi: chyby, které mohou vyjít draho](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)